

פעולות תרבות תורנית

1. כללי

עיריית כפר-סבא מספקת שירותי תרבות רוחניים דתיים לאוכלוסייה המקומית. פעילות זו מתרכזת בשני מישורים: פעילות בית ספרית ופעילות לציבור הרחב (נוער ומבוגרים). רוב הפעילות היא בפעילות הקשורה לחגי ומועדי ישראל וכן הפעלת חוגים והרצאות בנושא דת.

דרישות התרבות, צריכת התרבות של חלק מאוכלוסיית העיר היא אך ורק של תרבות תורנית ואוכלוסייה זו אינה נהנית ו/או משתמשת בשירותי התרבות הכללית שניתנים על ידי העירייה. הפעילות מתבצעת בבתי ספר (לרוב של חב"ד ואל המעיין), בתי כנסת ומקומות אחרים בעיר.

במדור, מנהל ב - 50% משרה, שהיה כפוף למנהלת אגף תרבות, עד למועד העברת האחריות על המדור לחברי המועצה מסיעת ש"ס. מאז, האחריות על המדור הועברה למנכ"ל העירייה.

לצורך הפעלת הפעילויות השונות, מתקשרת העירייה עם גורמי חוץ ו/או מעסיקה עובדים יומיים. העסקת כח אדם זמני מטופל ע"י מנהל המדור, בהנחיית חברי המועצה מסיעת ש"ס והתשלום נעשה בדיעבד ע"י הצגת קבלות המאושרות לתשלום ע"י מנכ"ל העירייה.

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"העסקת כח האדם (מדריכים וכו') נעשתה אהנת בעבר באישור פד"צ. לאחר הדרכה רכז תרבות תורנית הדבר תוקן וכל הזמנה נעשתה מראש כדרכה."

ראוי לציין כי מאז הקמת המדור, לפני יותר מ - 10 שנים, העירייה תקצבה אותו ב - 50% משרת אחראי לנושא. מאז הקמתו ועד היום עמדו בראש המדור 4 מנהלים, כולל המנהל הנוכחי.

המדור לא פעל ברציפות במשך כל תקופת קיומו. איוש משרת מנהל המדור נעשתה לא ברציפות לאור צמצומים שונים בעירייה ומסיבות אחרות, לא ברורות.

על פי התפיסה הכללית, המדור לתרבות תורנית עסק בעבר ובכל התקופה

כשהיה חלק מאגף התרבות, בארגון והפעלת חוגים שונים העוסקים ביהדות, מסורת ישראל, מחשבת ישראל ולימוד נושאים שונים הקשורים באופן כללי לתרבות התורנית.

בנוסף אורגנו אירועים הקשורים לחגים ומועדי ישראל ולמסורת היהודית. הגישה והמדיניות של העירייה היו שפעילות המדור מופנית לכלל תושבי העיר חילוניים ודתיים כאחד. כמו כן, המדיניות היתה כי הפעילות תתקיים אך ורק במבנים של העירייה ולא בבתי כנסת.

מדיניות זו נשמרה בקפדנות מלאה בעבר וזאת מתוקף נסיבות שונות. בשנים האחרונות, אך מתחילת הקדנציה האחרונה (מאז 1999) מדיניות זו השתנתה. הביקורת עיינה בפעילות המדור בעבר ומצאה שהתקיימו חוגים בנושאי מנהגי ישראל, היסטוריה יהודית, חומש ומפרשים, חוגים לבני המצווה, מחשבת ישראל, פרשת השבוע, מחשבת הלכה, חוג בשפה האנגלית להכרת הסידור, תלמוד, פרשת השבוע ועוד כהנה וכהנה. בנוסף התקיימו הרצאות בהם השתתפו עשרות רבות ואף מאות משתתפים (דתיים וחילוניים) כסדרת "דור דור ודורשיו" בהם הופיעו מרצים פרופסורים (פרופ' ישעיהו ליבוביץ, ישעיהו גפני, פרופ' אוריאל סימון, נתן אביעד ועוד), חברי כנסת (הרב דרוקמן, חנן פורת ועוד) וכו'.

לדעת הביקורת פעילות העבר שהייתה מיועדת לכלל תושבי העיר קיבלה תפנית ומאז 1999 הביקורת מתרשמת כי יש ריבוי פעילות בחוגים בבתי כנסת ואף פעילות מטעם חב"ד ו-"אל המעיין". בשכונות המזרחיות של העיר קיים כולל לאברכים מחוץ לעיר, אשר מקבלים מימון בהסעות אל כפר סבא על חשבון המדור לתרבות תורנית, בתמורה, לדברי מנהל המדור, לשיעורים שהם נותנים בבתי כנסת בשכונות.

מדור תרבות תורנית מפעיל כאמור שורה ארוכה של אירועים בשנה. סל האירועים כולל הרצאות בנושא דת, מופעים, מסיבות וכו'. למעט מקרה בודד לא נגבים דמי כניסה עבור ההשתתפות באירועים. מהסברים שקיבלנו עולה כי הואיל ולא עומד לרשות מדור תרבות תורנית כח אדם, אין באפשרות המנהל לגבות כספים בד בבד עם הפעלת האירוע. אמנם גם אגף התרבות מקיים אירועי תרבות כלליים פתוחים ללא תשלום לציבור, אך מספר האירועים הללו מוגבל. המצב המתואר לעיל יוצר לכאורה אי סימטריות בהקצאת משאבי העירייה בין פעילויות שונות.

לדעת הביקורת רצוי, לקבוע מדיניות שתקבע פרמטרים לגבי האירועים בתשלום ואלה שיהיו פטורים מתשלום, כפי שנקבעו קריטריונים לגבי פעולות תרבות באופן כללי. לא יתכן שאירועי תרבות תורנית ימומנו במלואם מהקופה הציבורית בעוד שלאירועי תרבות אחרים יידרש תשלום דמי השתתפות. יחד עם זאת יש לציין כי ישנה אוכלוסייה בעיר אשר דרישותיה לתרבות הן אך ורק לתרבות תורנית ואינה צרכנית של שירותי התרבות הכלליים הניתנים על ידי העירייה לכלל תושבי העיר.

יחד עם זאת הביקורת מציינת כי גם בעבר הפעילות של תרבות תורנית התקיימה על בסיס כיסוי עלויות שכן המשתתפים לא התחייבו לשלם מתוך העיקרון: "דברי תורה אינם כרוכים בתשלום".

תגובת מנכ"ל העירייה:

"פעילות התרבות התוכנית נעשית בהתי כנסת, מאחר ומדובר באמנים מועמדים ללא עלות. מתן שצרכי תורה, וכו' גם ראוי שיצאו בהתי כנסת. עם זאת פועלת היחידה לתרבות תוכנית גם 12- בתי ספר. פרויקט דור דור ודורשיו נמשך גם כיום. מימון הסצנה האמריקאית נעשה להבאתם לצורך הפעילות שלהם בכפר סבא. כאשר לאירועים בתשלום: המדור מסייע לקיום אירועים הנעשים ע"י אחרים כגון צמותת יד אופיר, חפ"ד, בני עקיבא וצוד. "ההכנסה" היא לסיכך ממשותפים אלה."

2. תקציב

להלן תקציבי המדור לתרבות תורנית לשנים 1999 - 2001 :

תקציב 1999				
אחוז ביצוע	יתרה	ביצוע	תקציב מעודכן	
50.69%	59,665	61,335	121,000	משכורת
102.06%	163-	8,063	7,900	החזקת רכב
251.88%	60,297-	99,997	39,700	משכורת זמניים
73.81%	47,114	132,786	179,900	חוגים
100.00%		50,000	50,000	תמיכה - עמותה
88.00%	46,319	352,181	398,500	סה"כ
		100.00%	100.00%	אחוז גידול שנתי

תקציב 2000				
אחוז ביצוע	יתרה	ביצוע	תקציב מעודכן	
94.34%	3,115	51,885	55,000	משכורת
82.41%	1,425	6,675	8,100	החזקת רכב
103.87%	10,171-	272,871	262,700	משכורת זמניים
98.21%	5,073	287,827	292,900	חוגים
100.00%		49,300	49,300	תמיכה - עמותה
100.00%	558-	668,558	668,000	סה"כ
		190.00%	167.00%	אחוז גידול שנתי

תקציב 2001				
אחוז ביצוע	יתרה	ביצוע	תקציב מעודכן	
88.48%	6,435	49,401	56,400	משכורת
149.41%	3,375-	10,206	6,900	החזקת רכב
109.96%	27,590-	304,691	279,900	משכורת זמניים
91.09%	30,468	311,425	347,700	חוגים
100.00%		49,100	49,100	תמיכה - עמותה
98.00%	5,938	724,823	740,000	סה"כ
		206.00%	186.00%	אחוז גידול שנתי

2.1 בתחילת שנת 2000, (31.1.00) הוחלף מנהל המדור ומחודש מאי 2000

נבחר מנהל מדור חדש.

בחודשים בהם לא היה מנהל למדור לתרבות תורנית, פעילות המדור הייתה בהנחיית חבר מועצה מטעם סיעת ש"ס. הוא זה שהוסמך לאשר בחתימתו את פעילות המדור במסגרת תקציב התרבות התורנית. (ראה

נספח א' - מכתב ראש העיר בדבר חשבונות הוצאת תרבות תורנית לחודשים ינואר - פברואר).

2.2. עד העברת האחריות על המדור לתרבות תורנית לסיעת ש"ס, המדור היה יחידה אורגנית בתוך אגף התרבות ופעל במשרדים שניתנו לו בבית התרבות ע"ש רייזל. לאחר מכן, הועבר המדור למשרדים אחרים שלא במבנים של אגף התרבות והאחריות על המדור הועברה אל מנכ"ל העירייה, עקב סירובה של מנהלת אגף התרבות לטפל בנושא.

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"משרדי המדור הוצעו לחדר צעיר מצל הסוק, מאחר ולא ניתן היה לקיים השרות מפית רייזל (המשרד היה נחוץ לפעילות אחרת)".

2.3. מהשוואת התקציבים השנתיים לשנים 1999 - 2001 וביצועם יוצא כלהלן:

- א. תקציבי התרבות התורנית עלו ביחס לשנת הבסיס 1999
  - ב - 67% בשנת 2000 וב - 86% בשנת 2001 (או בכ - 11% לעומת שנת 2000).
- ב. באותו זמן הביצוע בפועל עלה ביחס לשנת הבסיס 1999 ב - 90% בשנת 2000 וב - 106% בשנת 2001 (או בכ - 8% לעומת שנת 2000).
- ג. שכר מנהל המדור, כולל תוספת החזקת הרכב, פחת בהתמדה בשנים המבוקרות ומהווה 20% מסה"כ הוצאות המדור ב - 1999, 9% מסה"כ ההוצאות ב - 2000 ו - 8% מסה"כ ההוצאות בשנת 2001. אמנם ישנה ירידה בסעיף השכר, אך לרוב, ירידה זו מוסברת בהגדלה מתמדת ומשמעותית בשאר הסעיפים התקציביים של התרבות התורנית, כאשר השכר ירד רק במעט.
- ד. הביקורת העלתה כי בסעיף "משכורות זמניים", ישנה חריגה תקציבית מתמדת, לאורך שלוש השנים שנבדקו. החריגה היתה כלהלן:

2001	2000	1999	
10%	4%	152%	חריגה מהתקציב המעודכן
38%	39%	10%	החלק היחסי בתקציב
42%	41%	28%	החלק היחסי בהוצאה לפועל

סעיף זה מיועד לתשלום שכר מרצים/מגידי שיעורים. בחירתם נעשית על פי דרישת בתי הכנסת בהם ניתנים השיעורים. לדברי מנהל המדור שכר השעה נקבע עם מנהל מחלקת כח אדם בעירייה והוא 45. - ש"ח לשעת שיעור ע"י רבנית ו 22. - ש"ח לטובת שיעור ע"י אחרים.

מהנתונים לעיל ברור כי החלק היחסי של סעיף משכורת זמניים בתקציב עלה מ - 10% בשנת 1999 עד ל - 38%-39% בשנים 2000 ו - 2001. היות ובסעיף זה ישנה חריגה תקציבית, החלק היחסי של ההוצאה בפועל למשכורות זמניים עלה מ - 28% מכלל ההוצאה בשנת 1999 ל - 41% - 42% בשנים 2000 ו - 2001.

כמו כן, הביקורת העלתה כי מספר העובדים (בממוצע חודשי) המועסקים לצורך מתן שיעורים/הרצאות הינו:

<u>2001</u>	<u>2000</u>	<u>1999</u>	
18 עובדים	11 עובדים	8 עובדים	ממוצע חודשי

גם כאן ברורה מגמת העלייה בפעילות המדור.

ה. הסעיף "חוגים" בתקציב המדור לתרבות תורנית הינו, אף הוא, לא מבוטל. הוא מהווה יחסית מכלל התקציב וההוצאה בפועל כלהלן:

2001	2000	1999	
47%	44%	45%	תקציב
43%	43%	38%	ביצוע

גם כאן ברורה מגמת העלייה החל משנת 2000 ואילך לעומת שנת 1999.

לבקשת הביקורת, נמסרו לה ע"י מנהל המדור נתונים על החוגים המתקיימים באמצעות המדור, נכון לשנת 2001. לדברי

מנהל המדור אין בידי נתונים לגבי פעילות החוגים בטרם כניסתו לתפקיד.

הנתונים מצביעים על 17 חוגים לילדים ונוער המתקיימים בבתי כנסת שונים בעיר, ביניהם בבית חב"ד ואף חוג המתקיים בבית פרטי.

כמו כן, בנוסף התקיימו בשנת 2001, כ- 20 חוגים למבוגרים בבתי כנסת שונים בעיר ובתוכם בבית חב"ד ועוד 6 מטעם "אל המעיין" בהיקף חודשי של 504 שעות.

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"2.3. ד',ה' החלוקה היחסית בין המרכיבים הסצופי התרבות התוכנית איננה משמעותית, כל עוד נשמרת מסגרת התקציב. מאחר ורוב הפעולות בין הדרכה ולימוד, מופן כי שכר צמודה הוא המרכיב הציבורי. צדדיו, פמידת האפשר להצטיק המדריק יסירות (ואז הצסקתו מופיעה כשכר) ולא דרק איראן (ואז מופיעה חשבונית). אני חונר ומדעיס כי שמירת המסגרת היא הציור. הפעילות החולית המתקיימת פבית פרטי, נצטית כתרומה צ"י בצל הפית."

1. העירייה העבירה באמצעות המדור, תמיכה בסך כ- 49,000 עד 50,000 ש"ח, מדי שנה, לעמותת "בנתיבי רבי עקיבא". מנהל המדור לתרבות תורנית ציין לפני הביקורת כי אין לו כל שליטה על העברת תמיכה זו. הביקורת מציינת כי זאת תמיכה מאושרת ע"י ועדת התמיכות ומועצת העירייה, שמקורה ברצון העירייה לממן יום שכולו לימוד תורה, ביום העצמאות למדינת ישראל.

בשנים האחרונות בהתאם להחלטות בעירייה מימון יום שכולו לימוד תורה מועבר באמצעות תקציבי יום העצמאות שבמדור האירועים והתמיכה מממנת פעולות אחרות של עמותת בנתיבי רבי עקיבא (ראה גם פרק הביקורת על עמותת בנתיבי רבי עקיבא וגם הפרק על מדור האירועים בדו"ח זה). על פי כרטיסי הנהלת החשבונות לשנת הכספים 2000 רואים כי תשלומים הקשורים ליום שכולו תורה (18,852.- ש"ח לגן הלוטוס ועוד

7,804.- ש"ח למכולת עבור כיבוד) הועברו תחילה על חשבון תקציב תרבות תורנית, אך כאשר לא נמצאה יתרה תקציבית מספקת, חוייב תקציב מדור האירועים, באישור מנכ"ל העירייה.

ז. כאמור הביקורת קיבלה מסמכים ונתונים המתייחסים למדור לתרבות תורנית לאחר מאי 2000, מועד כניסתו לתפקיד של מנהל המדור הנוכחי. לגבי העבר, נמסר לביקורת על ידי מנהל המדור, כי אין לו מידע על הפעילות שנעשתה. הביקורת העלתה מסמך מיום 23.12.99 (ראה נספח ב') אשר הוגש למנכ"ל העירייה על ידי סיעת ש"ס במועצת העירייה ומצביע על פעילות תורנית בשנת 1999 בהיקף של 3.5 מיליון ש"ח, כאשר בהבנה עם ראש העיר הוחלט על השתתפות העירייה בפעילות תרבות תורנית של כ- 150,000 ש"ח. למסמך צורפו חשבוניות לתשלום בסך כ- 83,000 ש"ח אשר אושרו והועברו לתשלום ע"י מנכ"ל העירייה (ראה נספח ג').

2.4. הביקורת מבקשת להסביר כי בסעיף "חוגים" נכללות הוצאות שונות קשורות לכאורה לחוגים לפי הפירוט (המיון נעשה על ידי הביקורת):

2001	2000	1999	
-74,974	-32,696	-31,885	הופעות
-75,567	-88,451	-25,597	הסעות
-81,362	-79,775	-23,892	הדפסות
-47,389	-44,133	-22,143	חומרים וספרים
-13,800	-30,500	-3,500	חזנות
-4,650	-7,302	-	מעטפות
-6,970	-4,970	-5,994	צילומים
-	-	-13,787	כיבוד
-5,250	-	-5,988	שונות
-1,463	-	-	השכרת אוהל
-311,425	-287,827	-132,786	סה"כ

א. "החוגים" מהווים הוצאה לא מבוטלת בפעילות התרבות התורנית, כפי שנאמר בסעיף 2.3. ה. לעיל.

היקף סעיף החוגים הן במסגרת התקציבית של התרבות התורנית והן בביצוע ההוצאות בפועל הינו במגמת עלייה. להלן הגידול היחסי לעומת שנת הבסיס 1999:

	2001	2000	1999
תקציב חוגים	193%	163%	100%
ביצוע חוגים	234%	217%	100%

מהטבלה ברור כי סעיף זה, הן בתקציב המעודכן והן בביצוע בפועל עלה בשיעורים ניכרים לעומת שנת 1999 (הכפיל את עצמו ואף יותר בשנת 2001 לעומת 1999).

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"יש להבהיר כי מדובר בסעיף הפעילות היחיד של המדור. הסעיף נקרא למצן הקיצור והנחיות "חוגים"! כל סעיפי "780" מודרניים צ"י אשר הפנים כהוצאות שונות, ויכול לכלול הוצאות לחוגים אירועים וכו'. לפיכך כל ההוצאות מסעיף זה מתאימות להצדקת הסעיף".

הביקורת חוזרת וממליצה על הפרדה ברורה בין סעיפי ההוצאות במקום "סל" אחד בו "נזרקות" כל הוצאות המדור בהיקפים של מאות אלפי שקלים חדשים ללא הפרדה ברורה ביניהם וללא השקיפות הדרושה לגבי הוצאות מהקופה הציבורית.

ב. ניתוח ההוצאות עבור חוגים מראה שבעצם זהו חשבון כללי בו נרשמות כמעט כל ההוצאות של התרבות התורנית. חוסר הפרדה בין ההוצאות פוגע בשקיפות וקשה לעמוד על טיבן של הוצאות אלה.

הביקורת מצאה מספר הוצאות שאין להם ולא כלום עם ההוצאות עבור החוגים. להלן מספר דוגמאות:

◆ בקבוצה שנקראה על ידי הביקורת "הופעות", נכללו הוצאות כיבוד, הדפסה וכד' הקשורות בהוצאות ובמופעים למבוגרים ולילדים.

לגבי הכיבוד הביקורת מבקשת להביא מתוכן את אחד המכתבים של חבר סיעת ש"ס, אשר פנה למנכ"ל העירייה וביקש אישור הוצאות כיבוד, למרות שראש העיר היה סבור שאין מקום להוצאות "כיבוד". להלן הציטטה: **"הכיבוד היה לצורך מפגשים של צעירים, מבוגרים וקשישים. אופי המפגש התורני הוא התקבלות סביב כיבוד קל. הכיבוד הקל מהווה למעשה את ארבע המיכה של הילף אל המסורת"**. נחזור ונציין כי ראש העיר, היה סבור שאין מקום להוצאות "כיבוד".

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"נכון הוא כי ראש העיר הורה לא לאשר הוצאות כיבוד לכינוסים וחוגים. המארגנים הסבירו את צמדתם לראש העיר, אשר השתכנע כי יש חיוניות לכיבוד קל בחוגים ואירועים אלה, והתיר את ההוצאה."

◆ הוצאות להסעות בסכומים גדולים יחסית בשנים 2000 ו - 2001 מכסות לרוב הסעות של "מרצה" בתוספת עוד כ - 10 נוסעים (תלמידים) מבני ברק או רמת גן לכולל ביוספטל. כאמור לעיל, לדברי מנהל המדור, תלמידים אלה נותנים שיעורים בבתי הכנסת בשכונות המזרחיות של העיר.

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"תלמידי הכולל מרשויות אחרות: התלמידים נותנים שיעורים לקהילה בשעות אחר הצהריים, ההסעה באה לאשר פעילות זאת".

◆ הוצאות הדפוס מתייחסות להדפסות של מודעות, עלונים, פרסומים של המחלקה לתרבות תורנית. חלק מההדפסות הינם בקשר לאירועים או חוגים - קשורים לפעילות של

התרבות התורנית. חלק אחר של הפרסומים הינם מודעות ועלונים בשיתוף עם המועצה הדתית (כאשר הלוגו של המועצה הדתית נמצא לצד לוגו של עיריית כפר-סבא). חלק נוסף של הפרסומים, במיוחד העלונים הינם להפצה בבתי כנסת בעיר.

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"אירוצים ממותים מואצה הדתית: הולאת הדפוס נוצרו לפרטוט אירוצים ממותים מואצה הדתית, כאשר זאת ממתפת ב-50% מהולאת האירוצים."

◆ מנהל המדור לתרבות תורנית מסר לנו כי בנוסף למשכורת, נותני החוגים רשאים לרכוש באופן חופשי על חשבון המדור, בשתי חנויות לתשמישי קדושה בסך של עד 150. ש"ח לחודש חומרים לחוגיהם. מסעיף זה נרכשים גם סטים של ספרים, סידורים, תנ"ך וכיו"ב. לדברי מנהל המדור לתרבות תורנית ספרים אלה מיועדים לחוגים, לבתי כנסת וכד'. לביקורת ידוע כי חלוקת ספרי קודש לבתי כנסת נעשית, בדרך כלל ע"י המועצה הדתית.

התייחסות מנכ"ל העירייה:

" אין מדובר ברכישת סידורי תפילה, הנרכשים ע"י המואצה הדתית, אלא בספרי "העשרה", כולן סיפורי צדיקים."

הביקורת מבקשת לציין כי הרכישות נעשות ע"י המועצה הדתית ללא קשר למדור לתרבות תורנית, אך מהסברים שקיבלנו ממנהל המדור לתרבות תורנית הובהר שלא מדובר אך ורק בספרי "העשרה" (כדברי מנכ"ל העירייה) אלא בסידורים, ספרי תנ"ך וכד'. החשבוניות שנתקבלו מהספקים מפרטות זאת בצורה ברורה.

◆ נושא החזנות מתייחס ברובו לפעילות בית הספר לחזנות ופייטנות. בדו"ח מבקר העירייה מסי' 23 לשנת 1999 - 2000 הוזכר נושא הפעילות של המדור לתרבות תורנית בפרוייקט

של בית הספר לחזנות. עמותת "יד אופיר" מפעילה, בהשתתפות עיריית כפר-סבא ובשיתוף עם המועצה הדתית, בית ספר לחזנות ולפייטנות, המנוהל על ידי "חנית" מכון למוסיקה יהודית. הלימודים הללו מתקיימים בבית הכנסת שהוקם על קרקע עירונית.

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"עיריית כפר סבא הקצתה קרקע להקמת בית הכנסת "אהל יצק ואלה". בכל בתי הכנסת אשר נבנו בשנים האחרונות יוצד שטח משמעותי לפעילות קהילתית של בית הכנסת. במרתף בית הכנסת "אהל יצק ואלה" פועלת צוות של שמונה אופי בסוף ז"ל, אשר נפל במצרכות ישראל. לעירייה הסכט עם בית הכנסת, המתיר את פעילות כמו זאת של הצוות. פעילות זאת מתאימה לפעילות קהילתית במסגרת בית הכנסת".

מימון בית הספר לחזנות:

להלן חלקם של הגורמים המשתתפים במימון הפרוייקט "יד אופיר", כפי שנמסר לנו ממנהל מדור תרבות תורנית:

75% מעלות הפעילות	הכנסות משכר לימוד
	השתתפות המועצה הדתית
25% מעלות הפעילות	השתתפות העירייה

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"בית הספר לחזנות פועל אמנם בבית הכנסת "אהל יצק ואלה" ומפעל לפעם פועל בחלל התחנות המשמש את יד אופיר ואינו קשור באופן כספי לצוות יד אופיר. עם המוצה הדתית איננה שותפה. מנהל המדור לתרבות תורנית מסר לי כי תלמידי החזנות המזרחית משלמים ל"רננות" תוספת מעל מה שהעירייה, דרך תרבות תורנית משלמת. תשלומים אלה נעשים ישירות, ואין לצנזרות העירייה מידע על כך, מצד התשלום הישיר לרננות".

גביית הכספים מהתלמידים, והתחשבות עם מכון המוסיקה היהודית "רעננות" מתבצעת באופן בלעדי על ידי המועצה הדתית, המוציאה לעירייה דרישה לתשלום, שמועבר ישירות למכון המוסיקה "רננים".

לדעת הביקורת תשלום נוסף זה, עבור פעולה של המועצה הדתית, מהווה תקציב נוסף, על חשבון מדור התרבות התורנית.

הביקורת הנוכחית מצאה שלמעשה אין כל בדיקה של עלויות הקורס לחזנות, על גובה השתתפות המועצה הדתית ועל ההכנסות משכר לימוד.

לעומת זאת נמצא כי עיריית כפר סבא משלמת מדי חודש מהתקציב לתרבות תורנית את החשבונות המוגשות על ידי "רעננות" - המכון למוסיקה יהודית. ההוצאות עבור חזנות אשר שולמו מתקציב התרבות התורנית : 3,500 ש"ח (1999), 30,500 - ש"ח (2000), 13,800 - ש"ח (2001).

♦ בשנת 2001 נמצאה הוצאה בסך 1,463 - ש"ח עבור השכרת אוהל לחגיגות הכנסת ספר תורה בבית חב"ד, בכפר סבא.

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"הצרת הביקורת באשר להוצאה בנושא השכרת אוהל לחזנות הכנסת תורה לבית הכנסת חב"ד נרשמה מנהל המדור הודיע כי מדובר באירוע יוצא דופן וכי לא יחזור על כך בעתיד".

♦ סעיף הצילומים מכיל בתוכו גם הוצאות צילום אירועים בוידאו או בתמונות, כגון הכנסת ספר תורה בבית הכנסת ב"עטרת חיים", בית חב"ד, בבית כנסת "אוהל מועד", ביקור הרב כדורי וביקור הרב עובדיה יוסף בכפר סבא וכד'.

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"ציפוי איכויים: הציפויים והקבלות מאיכויים אלה נותרו כרכוש המדור ומשמם אותו לפעילות שוטפת".

3. פעילות המדור לתרבות תורנית

3.1. כאמור לעיל, המדור לתרבות תורנית מפעיל שורה ארוכה של אירועים בשנה. סל האירועים כולל הרצאות בנושא דת, מופעים, מסיבות וכו'. למעט מקרה בודד לא נגבים דמי כניסה עבור ההשתתפות באירועים. מהסברים שקיבלנו עולה כי הואיל ולא עומד לרשות מדור תרבות תורנית כח אדם, אין באפשרות המנהל לגבות כספים בד בבד עם הפעלת האירוע, אמנם אגף התרבות מקיים אירועי תרבות כלליים פתוחים ללא תשלום לציבור, אך מספר האירועים הללו מוגבל. כאמור, צרכני התרבות התורנית באוכלוסיית העיר אינם נהנים מאירועי התרבות הכלליים הניתנים כשירות לכלל אוכלוסיית העיר.

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"הארוצים אותם מקיים המדור או משתתף בהם הינם הצלי אופי fe אירוצים ציבוריים. מדיניות המדור היא כי אירוצים אלה הינם ציבוריים ופתוחים לכל, ולא הושמה הטענה כי אין לופים כספים עקב מחסור כח אדם."

3.2. הביקורת לא מצאה כל תכנית עבודה שנתית ו/או רב שנתית המצביעה על תכנון ראוי של פעילות המדור. משיחות עם מנהל המדור, למדה הביקורת כי רוב הפעילויות יזומות על ידי בתי כנסת שונים. הביקורת מציינת כי יתכן ובמקרה זה ישנה כפילות, כאשר המדור מקיים פעילות שמטבעה שייכת למועצה הדתית. ככלל נראה לביקורת כי אין הפרדה בין הפעולות הקשורות למדור לתרבות תורנית לבין תפקידיה של המועצה הדתית ויתכן כי חוסר בהירות זה, גורם לכאורה, שפעולות של המועצה הדתית ממומנת בחלקה ע"י המדור. בקביעת ובאישור הפעולות, משקל רב להנחיות חברי מועצת העירייה מטעם סיעת ש"ס.

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"פעילות התרבות התוכנית - שצוריק ליגדיט נוצר ומפואריט ופעילות דומה מונחית ומלווה ע"י מנהל המדור. חלק גדול מפעילות זאת

יזמה על ידו בעבר והיא נמשכת כפעילות שוטפת.
 אין מדובר בתפילות וטקסים של בית כנסת אלא בתרבות תורנית -
 הרצאות, הדרכות וכו'.
 ייתכן ומצאה המוצגת הדתית לנכון להרחיב את שרותיה מעבר למתן
 שרותי דת נטו ולהכיל בהם אף פעולות העשרה.
 תחומים אלה חופפים לפעמים, ויש להקפיד על שיתוף הפעולה בין שני
 האופנים.
 חברי מועצת הציר מטעם ש"ס, ובעיקר חברי המועצה מר יואל ברוק,
 מסייע לראש הציר בהנחיית המדור.

התייחסות מנהל המדור לתרבות תורנית:

"למדור לתרבות תורנית יש תוכנית עבודה קבועה שכוללת:

- א. העסקת 18 עובדים יומיים שמוסרים שיצורים
 בכל חלקי הציר.
- ב. הסעות רבניים.
- ג. הדפסות לאירועים תורניים.
- ד. חוג לחננות.
- ה. רכישת חומר לימוד וצנר לשיצורים.
- ו. כנסים והרצאות לקראת החגים.
- ז. חוגים פתוי ספר לא דתיים לקראת החגים
 כולל אני ילדים."

3.3. היות ואין תוכנית פעולה, גם תקציב המדור מחולק לשלושה סעיפים
 בלבד, משכורת ושכר, חוגים ותמיכות. כל עלויות הפעילויות, כולל
 הדפסות, הופעות, כיבוד, הסעות וכדי משולמות בדיעבד מתוך תקציב
 החוגים. מן הראוי יהיה להסדיר תשלומים אלה על פי הזמנות
 מסודרות שהוצאו מראש.

התייחסות מנכ"ל העירייה:

"ראה הספר לציל. מדובר בהעדרה טכנית של סעיף החוגים. על פי
 מספר הסעיף והעדרתו ניתן לבצע את כל הפעולות הקשורות לחוגים
 ואירועים מסעיף זה כולל הדפסות, הסעות וכו'."

התייחסות מנהל המדור לתרבות תורנית:

*"התפלומים מתפלצים לפי הזמנה מראש ולפי כל הכלל הנהוגים
פגפגרות ולא לפי המלצת חברי ש"ס ואישור המנכ"ל."*

הביקורת מבקשת לציין כי ישנה סתירה בין הסבר זה לבין התייחסות מנכ"ל העירייה לסעיף 3.2. לעיל.

3.4. הביקורת בחנה האם שירותי המדור לתרבות תורנית ניתנים על בסיס "פתוח לכלל תושבי העיר", חילונים ודתיים כאחד. על כן יתכן שהמדור אינו נותן עוד, כבעבר, שירותים לכלל תושבי העיר (דתיים וחילוניים כאחד), אלא רק על פי מדיניות שנקבעת בהתאם לצורך, על דרישות הצרכנים לתרבות תורנית מקרב כלל תושבי העיר.

הביקורת מבקשת לציין כי נמצאו פעולות רבות אשר התשלומים עבורן אושרו בדיעבד על פי רשימות שהוצגו ע"י מנהל המדור או מכתבים של חברי סיעת ש"ס, במועצת העירייה. מנכ"ל העירייה אישר הוצאות אלה ובחלקם הם מועברים לגזברות כתשלומים מיוחדים ללא הזמנה.

מן הראוי לציין, כי מנהל המדור משתדל לפעול בדרך של הנהלים המקובלים בעירייה, גם אם לא תמיד הדבר מצליח, עקב דחיפות, הנחיות של רגע אחרון, דרישות בלתי צפויות מתושבים, עיכובים באישורים ותשלומים וכד'.

4. מסקנות והמלצות

4.1. המדור לתרבות תורנית אחראי על קיומן של פעילויות בתחום התרבות התורנית לכלל ציבור תושבי העיר. לדעת הביקורת פעילות המדור לתרבות תורנית מתרכזת בפעילויות הקשורות בחוגים בבתי כנסת, פעילויות מטעם חב"ד ו-"אל המעיין", תמיכה בכולל עבור אברכים שאינם תושבי העיר, אשר מסייעים במתן שיעורים בבתי כנסת בשכונות המזרחיות של העיר.

4.2. להבדיל מאירועים אחרים בעיר בתחומי תרבות, ספורט וכד', האירועים המאורגנים ע"י המדור לתרבות תורנית אינו גובה, לרוב,

דמי כניסה עבור ההשתתפות באירועים מטעמו. הביקורת ממליצה, לקבוע מדיניות אשר תגדיר פרמטרים לגודל מימון אירועי התרבות התורנית. לא יתכן, לדעת הביקורת שאירועי תרבות תורנית ימומנו במלואם מהקופה הציבורית בעוד שלאירועי תרבות, ספורט וכד' אחרים יידרש תשלום דמי השתתפות. יחד עם זאת הביקורת ערה לכך שצרכני התרבות התורנית אינם נהנים מכלל השירותים בנושאי תרבות, ספורט וכד' הניתנים על ידי העירייה.

4.3. מקומו של המדור לתרבות תורנית חייב להיות כיחידה אורגנית במסגרת אירגונית קיימת בעירייה. לא ברור לביקורת מה סיבת סירוב מנהלת האגף התרבות מלטפל במדור כפי שהיה נהוג מאז ומתמיד, ומדוע המדור הוצא החל משנת 1999 ממסגרת האגף לתרבות והועבר לאחיותו המלאה של מנכ"ל העירייה.

לדעת הביקורת יש למצוא מסגרת אירגונית מתאימה למדור ומקומו הטבעי בארגון הינו במסגרת האגף לתרבות.

4.4. הגידול בתקציב המדור לתרבות תורנית החל משנת 2000 גדל בשיעור העולה על שיעור העלאה בתקציב הכללי של העירייה.

4.5. התמיכה בעמותת "בנתיבי רבי עקיבא" נכללת בתקציבי המדור לתרבות תורנית, בסעיף תקציבי נפרד לתמיכות בעמותות. רצוי לדעת הביקורת להפריד בין התקציבים, על מנת לשמור על האופי הציבורי הכללי של המדור, הנותן שירותים לכלל תושבי העיר וגם כדי להפריד הפרדה מוחלטת בין פעילות המדור לבין פעילויות העמותה.

4.6. מבחינת החלוקה התקציבית, רצוי, למען השקיפות והסדר הטוב, להפריד בין הסעיפים השונים ולא להעמיס את רוב הוצאות המדור בסעיף כללי אחד - "חוגים".

4.7. היות ולביקורת ידועה מדיניות גזברות העירייה על שמירה קפדנית על המסגרות התקציביות של היחידות, אף במחיר צמצום פעילויות, לא ברור כיצד במקרה הפעילות של התרבות התורנית, הביצוע בפועל עולה בעשרות אחוזים לעומת התקציב המאושר. לדעת הביקורת יש להקפיד על שמירת המסגרת התקציבית, הקפדה יתרה כמקובל לגבי שאר יחידות העירייה.

- 4.8. הסדרים מיוחדים הקיימים אך ורק לגבי המדור לתרבות תורנית, כגון: כיסוי הוצאות כיבוד (בניגוד לעמדת ראש העיר), תשלומים בסכומים לא מבוטלים עבור הסעת תלמידים לכולל ביוספטל, השתתפות בפרסומים של אירועים המאורגנים ע"י המועצה הדתית, תוך הגדרתם כאירועים משותפים, קיום מסגרת קניות בסך 150. - ש"ח לכל מארגן חוג מטעם המדור בשתי חנויות לדברי קודש בעיר וכד', אינם רצויים. יש לקבוע קריטריונים ומומלץ בנוהל כתוב ומחייב בכל הקשור לפעולות המדור לתרבות תורנית ולדרך מימון הפעולות המאורגנות על ידי המדור.
- 4.9. בית הספר לחזנות הפועל בחסות מכון המוסיקה היהודית "רעננות", מהווה פעולה של המועצה הדתית, הגובה כספים מתלמידים, המתחשבת עם המכון וכד'. עבור פעילות זו המועצה הדתית מוציאה לעירייה דרישת תשלום והתשלום מתבצע מהתקציב של התרבות התורנית. לדעת הביקורת תשלום נוסף זה, עבור פעולה של המועצה הדתית, מהווה תקציב נוסף על חשבון התרבות התורנית.
- 4.10. הביקורת ממליצה כי המדור לתרבות תורנית יכין מדי שנה, בטרם קביעת תקציבו, תוכנית עבודה ריאלית לכל פעולותיו המתוכננות. כאמור, קביעת תוכנית פעולה שנתית, תאפשר גם חלוקה מפורטת של תקציב המדור לסעיפים בהתאם לפעולות המתוכננות ולא כפי שקיים היום שלושה סעיפי תקציב בלבד: משכורת ושכר, חוגים ותמיכות.
- 4.11. בהיות המדור יחידה אורגנית של העירייה, האמור לספק שירותים לכלל תושבי העיר יש לדעת הביקורת לקבוע את מקומו במסגרת התרבות הכוללת של העיר ולהפריד הפרדה מוחלטת בין המדור לבין גורמים אחרים.

נספחים

MUNICIPALITY OF KFAR-SABA

עיריית כפר-סבא

לשכת ראש העיר

ב' אייר, תש"ס
7 מאי, 2000
תיק: 10-3/1
אסמכתא: 28443

למה עם אורח

אל: גובר העירייה ✓

מאת: ראש העיר

שלום רב,

הנדון: חשבונות הוצאות תרבות תורנית לחדשים ינואר-פברואר

1. בתאריך 3.5.2000, בחרה ועדת הבוחנים מועמד שיכהן בתפקיד אחראי על התרבות התורנית. מאחר שבאותם חדשים התקיימה הפעילות בהנחיית חבר המועצה יואל ברוך, פנית אליו לאשר ביצוע הפעלות/חשבונות הסעות, פרסומים ואירועים.
2. יש לשלם את החשבונות הנייל באישורו ובחתימתו, במסגרת תקציב תרבות תורנית.
3. אין לשלם הוצאת כיבודים.
4. מנכ"ל העירייה העביר אישורו לסעיפים המסומנים.
5. יש לשלם את יתרת הסעיפים בהתאם.

בברכה,

יצחק ולד
ראש העיר

MUNICIPALITY OF KFAR-SABA

עיריית כפר-סבא

מועצת העיריה

י"ד טבת, תשי"ס
23 דצמבר, 1999
תיק : 1-3
אסמכתא : 25238

לכבוד
מאיר אלונים
מנכ"ל עיריית כפר-סבא

שלום רב,

הנדון : הוצאות בגין תרבות תורנית 1999

בשנת 1999 קיימנו פעולות של תרבות תורנית רחבת היקף בסדר גודל של 3.5 מיליון ש"ח. לפי הבנה עם ראש העיר כפר סבא, תשתתף עיריית כפר-סבא בעלות הפרוייקט בסדר גודל של כ- 150,000 ש"ח.

מצ"ב חשבונות במסגרת הני"ל.

1. אירועים למשפחות, אשר במסגרתו ניתנו הרצאות בנושאים תורניים למבוגרים ונוער. האירועים התקיימו בבית מלון כאשר הוצאות המלון היו על המשתתפים. החשבונות המצורפים בזה הם הוצאות אירגון.

7,900 ש"ח

2. חוגים לפעילות שוטפת : לצורך קיום החוגים ואירועים בחגים, נרכשו מוצרים להזנת המשתתפים.

9,189 ש"ח

3. הסעות לרבנים - (מרצים)

5,499 ש"ח

4. הסעות לרבנים - למורים לקהילה

7,000 ש"ח

5. הדפסות של חומר לימוד והזמנות לציבור להשתתף בחוגים לימודיים.

5,200 ש"ח

6. הסעות רבנים ומרצים לילדים

8,256 ש"ח

7. סופגניות לחנוכה ומסיבות סיום

4,598 ש"ח

8. עלונים, מודעות לקידום הפעילות התורנית

11,000 ש"ח

9. ספרים וחומרי מלאכה לילדים

5,969 ש"ח

2/..

היאשונה זמן

www.kfar-saba.muni.il אינטרנט:

MUNICIPALITY OF KFAR-SABA עיריית כפר-סבא

- 2 -

- 10. הנצחת הרצאות וברכות של רבנים ראשיים 4,563 ש"ח
- 11. מסיבת חנוכה ביוספטל לילדים 1,111 ש"ח
- 12. ספרי לימוד לילדים 12,500 ש"ח
- 82,785 ש"ח

בכבוד רב,

יואל ברוך
חבר מועצת העיר

שמעון פרץ
חבר מועצה בתקופה זאת

נספח ג'

עיריית כפר-סבא
לשכת מנכ"ל העירייה

תאריך: 26.12.99

מזכר

אל: ג' צבי הנגור

מאת: מנכ"ל העירייה

הנדון: הוצאה חבלה לזמן 1999

לכבוד שנינו של חברי מועצה ג' צבי הנגור
אני מודיע לך וזו מודיע לך שאתה
(היה חייב בתשלום המכס) את סכום
הכסף בוצע קודם לכן
קצת מרוב ביטוח גליל
1999 של ג' צבי הנגור

אשרת זימן

אולי
מאזן
החשבון
סיימתי
ב-12/26/99
בכבוד רב
חתימה

בכבוד רב
חתימה

העתק: בואל הנגור

